

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ เราพยายามปรารถนาหาที่พึ่ง ที่จะหาความสุขจริงๆ ก็คือหาความสุขนั้นแหละ แต่เราหาความสุขไม่เจอ เราตะครุบแต่เงา ยิ่งตะครุบเงาขนาดไหนนะเงามันก็ยิ่งหนีออกไปมากขึ้นเท่านั้น แต่ถ้าเรามีสติปัญญาละ นี่ความสุขที่เราหาในโลกนี้มันเป็นเรื่องอาศัยเท่านั้นละ

ความสุขในโลกนี้ ถ้าเรามีสติปัญญายับยั้งได้ขนาดนี้ เราจะมีสติปัญญายับยั้งให้ชีวิตเราไม่ต้องดิ้นรนจนมากเกินไป ชีวิตเราเกิดมานะในทางหน้าที่การงาน เห็นไหมคนเราจะดิ้นจะชั่วเขาไว้ดกันที่หน้าที่และการทำงาน.. การทำหน้าที่การงานนั้น การรับผิดชอบนั้น การดูแลรักษานั้น

ความรับผิดชอบ ! ความรับผิดชอบนะ ถ้าเรารับผิดชอบต่อตัวเราเห็นไหม สังคมจะมีความร่มเย็นเป็นสุขทั้งนั้นเลย เพราะเราไม่ต้องพึ่งพาอาศัยเขามาก เวลาคนที่ทุกข์ยากโทษว่าสังคมรังแก.. สังคมรังแก.. สังคมรังแกมันอยู่ที่หัวใจของเราละ คุณ คุณพระเราเข้าป่าเข้าเขา สังคมเขาก็มี นี่เราบิณฑบาตมาได้มากหรือได้น้อยขนาดไหน เราก็ฉันอาหารแต่พอประทังชีวิตเท่านั้นละ

มักน้อยแล้วสันโดษ.. เพราะการมักน้อยสันโดษนั้นสันโดษเพื่อใครละ คุณสิทางการแพทย์ เห็นไหม แม้แต่ชีวิต การกินการอยู่ ถ้าเรารักษาดูแล เราจะไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ แม้แต่การกินการอยู่ ถ้าเรารู้จักรักษา รู้จักดูแล มันก็ทำให้เราแข็งแรง ทำให้เราไม่เป็นโรคภัยไข้เจ็บ เว้นไว้แต่ ! เว้นไว้แต่คนมีเวรมีกรรม.. คนมีเวรมีกรรมเวลากรรมมันให้ผลมันให้ผลทั้งนั้นละ

เวลาคนป่วย ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าป่วยเพราะธรรมชาติ ป่วยเพราะชราคร่ำคร่า ป่วยเพราะมันเสื่อมสภาพ นี่อันนี้เป็นความจริง..

ป่วยเพราะเป็นกรรม มีเวรมีกรรม ป่วยเพราะโรคกรรมนี้ก็มี โรคกรรมคือว่าไปโรงพยาบาลแล้ว โรงพยาบาลตรวจหาโรคไม่เจอ รักษาเท่าไรก็ไม่หาย เอายาจากฟ้ามาก็ไม่หาย มันเป็นโรคของโรคกรรม แต่ถ้ามันแก้กรรมแล้วมันแก้หาย

โรคของอุปาทาน.. ไม่เป็นนี่คิดจนเป็นๆ เห็นไหม เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยมานะ นึกน้ำกลั่นมันก็ว่านั่นก็คิดยาแล้ว มันก็ลู่ไปได้ซะ เจ็บปวดจะเป็นจะตายโอดโอยนะ นึกน้ำกลั่นเข้าไปนะ เขาบอกว่าคิดแล้วกลับ.. นี่ไง นี่โรคอุปาทาน โรคมันมีโดยธรรมชาติอย่างนี้ นี่โรคที่เกิดในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าไว้

ฉะนั้นชีวิตเรา เห็นไหม ถ้ามันซำคร่ำคร่านี้เป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดา คือเป็นสังขาร ถ้ามันเป็นโรคกรรม.. ที่เราทำบุญกุศลนี้กรรม ทุกคนมีกรรมทั้งนั้นล่ะ ถ้าไม่มีกรรมเราไม่มีเกิดอยู่ที่นี่หรอก ที่มาเกิดอยู่ที่นี่เพราะกรรมดีและกรรมชั่ว กรรมดีทำให้มาเกิดเป็นมนุษย์นะ กรรมชั่วทำให้เกิดนรกอเวจี

ถ้ามีบุญกุศลมีกรรมดีก็ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เห็นไหม นี่เทวดาอินทร์ พรหม คนที่ภาวณาแล้วเขาไม่อยากจะไปเกิด เพราะอายุของพรหม อายุของเทวดานี้อายุเขายืนกว่าเรา ถ้ายืนกว่าเรานี้เราก็อธิบายมนุษย์กับแมลงวันสิ แมลงวัน ๗ วันมันก็ชีวิตหนึ่งนะ แมลงวันว่ามันอายุยืนนะมันอยู่ตั้ง ๗ วัน แต่เราอยู่ ๑๐๐ ปี

เวลาเป็นเทวดา อินทร์ พรหมก็เหมือนกัน แต่เราเทียบเอาในปัจจุบันที่เรามีสติปัญญาใน สติปัญญา เห็นไหม นี่ ๕,๐๐๐ ปี ในพุทธศาสนานี้ ๕,๐๐๐ ปี ถึงพุทธกาลมานี้ ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว พอ ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว เราไปขุดตามประวัติศาสตร์ ไปดูทางวัตถุโบราณ เห็นไหม โอ้โฮ.. นั่น ๑,๐๐๐ ปี นั่น ๒,๐๐๐ ปี โลกเขาพิสูจน์กันได้ดีตั้งแต่ ๔,๐๐๐ ล้านปี.. ๔,๐๐๐ ล้านปี โลกที่กว่ามันจะเย็นลง กว่ามันจะมาเป็นประโยชน์กับเรา

นี่สิ่งนี้มันเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นเครื่องที่จะมาให้เราศึกษา ให้เรามีปัญญา ให้เราไม่ตื่นกลัวไปไง แต่เดิมคนโบราณเรานะกราบบูชาไฟ กราบบูชาภูเขา กราบบูชาพระอาทิตย์เพราะไม่มีสิ่งใด เพราะไม่เข้าใจ พอวิทยาศาสตร์เจริญขึ้นมาเรารู้ได้หมดเลยว่า สิ่งนี้เป็นธรรมชาติ สิ่งนี้มันเป็นธรรมชาติที่มันหมุนเวียนไป เป็นสัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

โลกนี้เป็นอจินไตย.. ที่ว่าโลกนี้จะแตก โลกนี้จะสลาย เราไม่เชื่อ ! พระพุทธเจ้าบอกว่า “โลกนี้เป็นอจินไตย” คำว่าอจินไตยคือมันไม่มีกาลเวลาที่มันจะหมดหมดไหม้ไป แต่มันเป็นอนิจจัง ! มันเป็นอนิจจังคือมันแปรสภาพ.. ทวีปนี้เคลื่อนทุกปี ปีละ ๒ นิ้ว ห่างกันออกไปทุกปี เคี้ยวนี้วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้หมดแล้ว สิ่งนี้พิสูจน์ได้แล้วแล้วเรา อะไรล่ะ

เราก็ได้ความที่เรามีปัญญา เราไม่ล้งเลงสงสัย เราไม่ตื่นกลัวไปกับโลก แต่เราตื่นกลัวกับชีวิตเรานะ เราตื่นกลัวกับความรู้สึกในหัวใจของเราเนะ เวลาอุปาทานมันเกิดขึ้นมา เวลาอารมณ์พุดขึ้นมา ความโลภ ความโกรธ ความหลงขึ้นมาในหัวใจนี้เราตื่นกลัว เราตื่นกลัวจนไม่มีที่พึ่ง ไม่มีที่อาศัย ไปหาครูบาอาจารย์ว่าเป็นอะไร.. เป็นอะไร อ้าว.. คนเป็นเองมาถามอะไร ตัวเองประสบมาแล้วมาถามอาจารย์ว่าเป็นอะไรๆ ก็เราเป็นเอง แต่เราไม่มีสติปัญญา เห็นไหม แต่ถ้าเรามีสติปัญญานะ.. อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน !

จิตนี้ปฏิสนธิชีวิตมาเกิด เวลาแก้ไขต้องแก้ไขที่จิตนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้เราทำทาน นี่เราทำบุญกัน วันพระวันเจ้าเรามาทำบุญกุศลนี้เพื่อให้ความตื่นกลัวนั้นให้มันมีที่พึ่ง ความตื่นกลัวจนไม่มีที่พึ่ง เห็นไหม คุณิ เวลาคนจมน้ำ น้ำมันพุดไป คนที่ยืนอยู่บนฝั่งก็ว่าเกาะขอนไม้สิ เกาะขอนไม้สิ นี่มันมีขอนไม้ให้เกาะ ว่ายน้เขา ฝั่งสิ เห็นไหม มีคนบอก

เราอยู่ท่ามกลางกระแส น้ำเราไม่มีที่พึ่งที่อาศัย.. เราทำบุญกุศลสิ เราเสียสละสิ เราเสียสละสิ่งนี้ขึ้นมาให้จิตมันมีที่เกาะ คนเวลาน้ำท่วม เวลान้ำหลากมา เขาโดนน้ำพุดไป เขาไม่มีที่เกาะเขาต้องมีความทุกข์ของเขา แต่ถ้าเขามีสิ่งใดเกาะของเขา นี่เขาประทังชีวิตของเขาไป

บุญกุศล.. สิ่งที่ทำขึ้นมาเนี้ หัวใจที่มันโดนความโลภ ความโกรธ ความหลง กระหน้าซำเติมอยู่เนี้มันไม่มีที่พึ่งอาศัย เห็นไหม ก็อาศัยบุญเป็นที่เกาะ ! ที่เกาะ ! ที่เกาะ ! มันถึงจะเป็นความจริง

ความจริงนี้ทาน ศีล ภาวนา.. ถ้าเราทำบุญกุศลมาเราหาที่เกาะนะ อ้าว.. ก็ทำบุญนี้ คุณิ ทำบุญทุกวันเลย ตักบาตรทุกวันเลยทำไมชีวิตมันไม่รุ่งโรจน์ ความรุ่งโรจน์มันอยู่ที่

ไหนดละ ความรุ่งโรจน์ไม่มีที่สิ้นสุด คุณี เวลาเขายังจรวดขึ้นไปบนอากาศ พอหมดแรงจับ มันก็ตก นี่ความรุ่งโรจน์เป็นอย่างนั้นหรือ

ความรุ่งโรจน์ เห็นไหม คุณี ชีวิตของใครก็แล้วแต่ลุ่มๆ ดอนๆ มันต้องมีอุปสรรค ทั้งนั้นละ ถ้าความอุปสรรคนั้น ความรุ่งโรจน์มันอยู่ที่ไหนดละ มันเป็นอนิจจัง มันเป็นสัพเพ ชัมมา อนัตตา มันเป็นกุปปกรรม มันไม่เป็นอกุปปกรรม มันไม่เป็นฐานะที่จะมีความเปลี่ยนแปลง

ความรุ่งโรจน์คือความพอใจของเรา ถ้าจิตมันมีสติปัญญาของมันนะ มันดูแลรักษาตัวมัน มันรุ่งโรจน์ที่นี้ รุ่งโรจน์อันนี้มันอยู่คงที่นะ.. เวลาทำความสงบของใจเข้ามา คุณี เวลามีความสุขความสงบในหัวใจนี้ เราต้องไปหาสิ่งใดมาเจือจางมัน มันเกิดขึ้นมาจากสติปัญญาของเราใช้ไหม แต่สิ่งที่เราหาจากภายนอกนี้เราดำรงชีวิตไป เราเห็นแต่สิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นของหายาบ สิ่งที่เราเป็นโลกธรรม แต่เราไม่เห็นสักจะความจริงในหัวใจของเรา มันถึงได้ตื่นกลัวไป

โลกเขายังพึ่งพาอาศัยกันได้ละ เจ็บไข้ได้ป่วยก็ไปหาหมอ ไปหาหมอก็กว่าหายไหม.. หายไหมเลยแหละ จะให้หายอยู่ตลอดเวลา.. นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตเราป่วยนี่ก็เรามาวัดมาวา เห็นไหม มาวัดมาวาก็มาหาธรรมโอสธ มาหาหมอ หมอก็กให้ยา ให้ยาแล้วจิตใจมันรับไหมละ.. ถ้าจิตใจมันรับ นี่เรามีสติปัญญาของเรา เราจะรักษาของเรา เห็นไหม

นี่วันพระวันโกน.. วันพระวันเจ้านี่เรามาเพื่อจิตใจของเรา การเสียดสละออกไปทั้งหมด นี่ในทางวิทยาศาสตร์ว่าก็พระได้ ทำทานๆ นี่ก็พระได้.. พระนะ ถ้าพระไม่มีปัญญา สิ่งที่ได้มานะมันเป็นภาระรับผิดชอบ มันเป็นเรื่องที่ทำศรัทธาเขาให้ตก

“ภิกษุ ทำให้ศรัทธาไทยเขาตกเป็นอาบัติปาจิตตีย์”

คำว่าศรัทธาคือความเชื่อ ศรัทธาคือความยึดมั่นในศาสนา แล้วเราทำบุญกุศลขึ้นมา.. ภิกษุทำให้ศรัทธานั้นตกไป แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่าน.. (หัวเราะ) จะว่าเวลาเอ็ดเอ็ดนี่ศรัทธาตกไหม เวลาเอ็ดนี่นะคือศรัทธาเราจะเข้มข้นขึ้น

ศรัทธาของเรา เห็นไหม บุญกุศลนะ ความจริงนะเวลาเราไปวัดไปวาเนี่ยทุกคนก็มี
อีโก้ มันก็มีความต้องการทั้งนั้นละ อยากให้ของเราเป็นอย่างนั้น ของเราเป็นอย่างนั้น..
แต่ถ้าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศรัทธาแท้ที่แท้จริง.. คำว่าแท้จริงนะ
ทำบุญกุศลทั้งหมด คือไม่ต้องการสิ่งตอบแทนใดๆ เลย มันจะมีสิ่งตอบแทนมหาศาล แต่
เรานี้มันต้องการสิ่งตอบแทน เห็นไหม นี่ครูบาอาจารย์ที่ท่านเอ็ด ท่านเอ็ดอย่างนั้น

“ประเพณีวัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม!”

ประเพณีวัฒนธรรม วัฒนธรรมประเพณี.. วัฒนธรรมคือความตกผลึก สังคมที่ตก
ผลึกมาเป็นวัฒนธรรม สิ่งที่เป็นวัฒนธรรมนี้ เราทำตามวัฒนธรรม แต่ความรู้สึก ความ
อบอุ่น ความสุขที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น นั่นคือธรรม !

ธรรมคือความพอใจในหัวใจ มันไม่ใช่วัฒนธรรม.. นี้เราไปยึดในวัฒนธรรม ต้อง
ทำอย่างนี้ ! ต้องทำอย่างนี้ ! แต่มันหยาบ ถ้ามันละเอียดเข้าไปนะคือความพอใจ คือ
ความสุขของเรา เราได้ทำของเรา เห็นไหม คุณ คุณคนนู้นเขาทำแล้วทำไมเขาถึงมีความสุข
ทุกข์ มีความวิตกกังวล ใ้อเราสบาย.. เรามีความพอใจ เรามีความสุขใจ เรามีความมั่นใจ
ของเราเราไปถึงเราก้แท้จริง เราประเคนแล้วก็จบ เห็นไหม นี่เวลาเอ็ดๆ อย่างนั้นไง

นี่เขาบอกว่า ผู้ใดทำศรัทธาไทยให้ตร่วงเป็นอาบัติปาจิตตีย์.. แล้วเวลาเขามาวัด
แล้วเอ็ดเขาเป็นอาบัติปาจิตตีย์หรือเปล่า (หัวเราะ) ไม่ใช่ ! อันนี้ให้ยา เวลาให้ยานี้นะ
เวลานี้คยานี้เข็มปักมันก็ต้องเจ็บเป็นธรรมดา แต่เวลาเขาเข้าไปในร่างกายแล้วเขาก็จะรักษา
โรค

นี่ก็เหมือนกัน มันฉีดเข้าไปในหัวใจ ถ้าหัวใจมันเริ่มแก้ไข มันเริ่มเปลี่ยนแปลง
ของมัน เห็นไหม อตุตา หิ อตุตโน นาโถ สิ่งนี้พิสูจน์ได้.. สัมผัสได้ จิตใจของเราสัมผัส
ได้ ถ้าจิตใจของเราพัฒนาขึ้นไปนี้เราจะรู้เอง.. แต่ก่อนทำไมเราทำอย่างนั้น แต่ก่อนทำไม
เราเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นความถูกต้อง ทำไมเดี๋ยวนี้เราไม่ทำอย่างนั้นอีกแล้ว ความที่เห็นเป็น
ความถูกต้องเราปล่อยมาแล้ว เราวางมาแล้ว ทำไมคนอื่นยังเป็นอย่างนั้น

นี่วุฒิภาวะของใจ ! พัฒนาการของมัน.. วุฒิภาวะของใจจากที่หยาบๆ จากที่เรา
เสียดละสิ่งใดก็ว่า อู้อู้อ.. มีคุณค่ามากนะ พอเราเสียดละของเราจนมีความชำนาญ มีความ

คล่องตัวขึ้นมา เราเสียสละได้ดีขึ้นไปเรื่อยๆ วุฒิภาวะของการฝึกนี้พันธกรรมของมัน
จิตใจของคนมันมีจริต มันมีนิสัย มันมีพัฒนาการของมัน เวลาเราไปปฏิบัติกัน เห็นใหม่
นี่มันง่ายๆ อยู่.. มันสะดวกมันสบาย อยู่.. มีความสุขมาก.. ไร้สาระมากมาย

นี่มันมีสติปัญญาของมัน มันไม่ง่ายหรอก สอยเข็มนี้แหละหลับตาสอยได้ไหม
หลับตาสอยเข็มนี้ พอจะเป็นประโยชน์ขึ้นมา สอยเข็มนี้วางไว้บอกสอยแล้ว แล้วจะเอา
เข็มไปเย็บผ้านี้มันไม่มีด้ายก็เย็บผ้าไม่ได้หรอก

ง่ายๆ ง่ายๆ นี่พัฒนาการของจิต พัฒนาของการมัน วัฒนธรรมพัฒนาการของมัน
แล้วบอกว่ามีความสุขความสบาย มันไม่ได้สอยเข็ม มันไม่มีด้าย.. ถ้าเข็มมีด้ายใช้ไหม
เย็บผ้าปะผ้านี้มันจะเป็นประโยชน์ ถ้าเข็มมันไม่มีด้ายนะ นี่เย็บไปมันมีแต่เข็มเปล่าๆ เย็บ
ก็สะดวก ทำอะไรก็สะดวกแต่ผลมันไม่มี

นี่ไง พัฒนาการของมันมี ! แล้วถ้าพัฒนาการของจิตขึ้นมา นี่มันสบาย.. มันสบาย
นั่นเองไม่ทำก็สบาย แดดออกขนาดไหนนะเดี๋ยวพระอาทิตย์ตกมันก็เย็น มันเป็น
พัฒนาการของมัน มันมีอย่างนั้น น้ำขึ้นน้ำลงเป็นธรรมชาติของมัน จิตมีขึ้นมีลง ไม่มีทาง
หรือว่ามันจะเป็นไปได้ มันเป็นอนิจจัง เป็นไปไม่ได้ !

แต่ถ้าในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องมีความเพียรชอบ ! มี
ความเพียร ความวิริยะอุตสาหะโดยชอบธรรม ถ้าไม่มีความเพียร ความวิริยะอุตสาหะ
โดยชอบธรรมไม่ใช่มรรค !

ความมักง่าย ความเห็นแก่ตัว ความเอารัดเอาเปรียบไม่ใช่มรรค ! เป็นมิจฉา..
มิจฉามรรค เป็นการเอารัดเอาเปรียบหัวใจของตัวเอง เป็นการทำลายจิตใจของตัวเอง เป็น
การปิดโอกาสของตัวเอง เกิดมาในพุทธศาสนา แล้วประพฤติกปฏิบัติด้วย แต่เข้าไม่ถึง
ศาสนานี้เป็นการทำร้ายตัวเอง การทำร้ายตัวเองโดยตัวเองไม่เข้าใจ แต่ถ้าเป็นความจริง
เห็นใหม่ สอยเข็มแล้วมันมีเข็มมีด้าย จะปะผ้าเย็บผ้า

นี่ก็เหมือนกัน ทาน ศีล ภาวนา.. เราต้องมีความวิริยะอุตสาหะ มีสติมีปัญญาของ
เรา แล้วพอมันเข้าใจ พอมันพัฒนาการของมันไปนี่เรามีหลักมีเกณฑ์นะ เห็นใหม่

“จากใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง”

เรามีน้ำมีท่า เราจะเจือจานคนที่ทุกข์ที่ยาก ถ้าเขาไม่มีน้ำดื่มนี้เราจะทำให้เขาได้ ใช้นี้ก็เหมือนกัน เราก็หิวกระหาย เราก็ไม่มีน้ำ ไอ้เขาก็ไม่มีน้ำ ว่าสบาย.. สบาย.. สบาย.. มึงจะอดตายกันอยู่นั้น !

แต่ถ้าใครมีน้ำนะ มีน้ำคือน้ำใจ มีน้ำคือพัฒนาการของมัน มีน้ำคือการปฏิบัติของมัน มันมีน้ำ มันมีคุณธรรม มันจะเจือจานคนอื่นได้นะ.. เรามีน้ำ เราจะเจือจานคนที่ทุกข์ที่ยากที่เขาหิวกระหายได้ จิตใจดวงหนึ่งที่พัฒนาการของมัน วิวัฒนาการของมัน

นี่จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง เห็นไหม ดวงใจมันปฏิสนธิจิตอันนี้ ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ที่นั่งกันอยู่นี้มันทุกข์มาจากไหน นี่สิ่งที่ว่าข้างนอกเรายังตื่นตื้นตื้นไปกับเขา แล้วหัวใจของเราละ ถ้าเราตื่นตื้นวิทยาศาสตร์ก็พิสูจน์แล้วมันก็หายความวิตกกังวล แต่หัวใจของเราเนี่ยเรายังพิสูจน์ไม่ได้ เรายังทำของเราไม่ได้ สติ สมาธิ ปัญญา ยังเกิดขึ้นมาในหัวใจของเราไม่ได้ เราต้องแก้ไขตรงนี้ ทำบุญกุศลก็เพื่อเหตุนี้

ทำบุญกุศลเป็นอามิส ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นี่มันเป็นอามิส มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย แต่หัวใจมันยังต้องทุกข์ยากไป มันยังต้องเดินทางต่อไป จิตนี้จะเกิดตายไปข้างหน้า แต่ถ้าเราวิวัฒนาการ พัฒนาการของมันจนเป็นโสดาบัน อีก ๗ ชาติเท่านั้น

จิตนี้ไม่มีต้นไม่มีปลาย หมุนไปในวัฏฏะ กับพระโสดาบันไม่เกิดอีก ! จะเกิดอีกก็ ๗ ชาติเท่านั้น.. คำว่า ๗ ชาติ นี่มันมีขอบเขตของมัน เห็นไหม พระสกิทาคามี พระอนาคามีนี้เกิดบนพรหม ถึงที่สุดแล้วสิ้นกิเลสไปทำอย่างไร

นี่มันมีผลในพุทธศาสนาของเรา ศาสนาพุทธคือศาสนาสิ้นสุดแห่งทุกข์.. ในการประพฤติปฏิบัตินี้เราทำบุญกุศลเพื่อเหตุนี้ สิ่งที่เราจะมาทุกข์จะยากนี้ เรามีความสุขเราก็พอใจ เห็นไหม ไปเกิดบนสวรรค์ก็ไม่ยากไปหรือ ออกจะทุกข์ๆ ยากๆ อย่างนี้ นี่เวลากิเลสมันคิดมาในหัวใจ แต่ความจริงแล้วมันก็ซ้ำซาก แต่ของนี้มันเป็นภพเป็นชาติที่เราลืมไปแล้วนะ เราลืมไป เรารู้ได้แต่ชาตินี้ แต่ความจริงจิตมันจับข้อมูลนั้นไว้

บุพเพนิวาสานุสติญาณ อดีตชาติมันจับไว้จนเป็นจริต เป็นนิสัย เป็นพัฒนาการของมัน จิตนี้ถ้ามันมีพัฒนาการที่ดี เห็นไหม วุฒิภาวะที่ดีจะไปทำสิ่งที่ดี.. คิดชั่วยาก คิดดี

ง่าย จิตที่พัฒนาการมาทางเลวแต่เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน.. คิดชั่วง่าย คิดดียาก นี่พัฒนาการของมัน

แต่สังคมโลกเป็นสมมุติ มีหน้าากาก มีมารยาสาโดย นี้คำว่ามารยานี้มารยาทางโลกใช้ใหม่ แต่เราปฏิบัตินี้มารยากับเราเอง เรารู้ของเราเอง เราปฏิบัติของเราเอง เพื่อจิตของเราเอง เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง